

ESTILS

Gary Snyder: ecologia, zen i contracultura

Per primer cop en català, l'editorial Tus-hita ens ofereix *Les muntanyes són la teva ment*, una aproximació al poeta nord-americà Gary Snyder. En les obres d'aquesta figura imprescindible del panorama literari, l'amor que sent per la natura i la vida salvatge es barreja amb influèn-

cies com a practicant del zen (que va estudiar al Japó durant anys) i amb l'experiència de treballar a la muntanya com a guaita forestal, d'on va treure la consciència ecològica que l'ha fet cèlebre: "La natura! Riem naturalment, perquè cap lloc no és més que un altre, tots els llocs són totals".

De l'egocentrisme al cosm

Perquè la societat no s'ensorri, el filòsof Leonardo da Jandra proposa un salt de consciència

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Molts dels que vivim en aquest cantó de món tenim la imatge idíl·lica d'una platja verge amb aigües cristal·lines. Fins i tot alguns dels més adinerats han volgut apropiarse d'aquesta imatge, encara que només fos per uns dies i mitjançant una agència de viatges. En la cultura occidental, el mite del naufrag que es troba a si mateix en una illa deserta acompanya també aquest desig d'escapada. "Quin llibre t'emportaries a una illa deserta?" Tot i ser una pregunta excèntrica, ocupa encara un lloc destacat en els qüestionaris convencionals. Quan, a principis del segle XVIII, Daniel Defoe va escriure *Robinson Crusoe*, més extens i profund que l'obra que es difon popularment, volia mostrar aquesta necessitat de recerca interior que tenim els humans. Un coneixement que, com la llavor, necessita desplegar-se des del nucli fins a arribar a les cotes més elevades, ascendint cap al cel.

Entre altres influències, Defoe es va basar en el llibre *El filòsof autodidacta* que el granadí Ibn Tufail va escriure al segle XII. En aquesta obra, cabdal del pensament filosòfic islàmic medieval –i que tanta repercussió va tenir en el Renaixement i la Il·lustració–, Tufail narra l'experiència de Hayy ibn Yaqdhan, un noi que s'educa a si mateix en una illa solitària gràcies a l'ús de la raó i l'intel·lecte. De manera gradual, l'observació empírica de l'entorn el condueix a un coneixement científic que, inevitablement, desencadena en consciència espiritual.

El protagonista observa i viu els signes de la naturalesa en el seu estat més pur, ja que és en un entorn privilegiat, i els utilitza com el mitjà més evident i accessible, sense intermediaris humans, per arribar al reconeixement de l'ordre diví. Tufail denuncia una societat que fa de la religió una pràctica externa i superficial, cosa que comporta, inevitablement, hipocresia i males-tar. Com altres autors al llarg del

temps i les geografies, va voler mostrar que la veritat anunciada per la religió i la veritat intel·lectual a què arriba la filosofia són la mateixa, i que només es pot obtenir amb el cultiu interior i la reflexió personal. Una recerca en què l'ús de l'intel·lecte s'imposa a les supersticions o als estaments heretats.

Filosofia per a desencantats

El filòsof mexicà Leonardo da Jandra (Chiapas, 1951) no va voler escriure una ficció sobre les illes desertes, sinó experimentar-ho ell mateix, i va marxar, juntament amb la seva companya, a Huatulco, un paratge paradisiac de la costa mexicana d'Oaxaca. Com els protagonistes de Tufail o Defoe, hi van sobreviure, des del 1979, de la caça i la pesca, observant l'entorn selvàtic i reflexionant durant gairebé un quart de segle. I d'allà va sorgir, també, un pensament filosòfic original allunyat dels tòpics i d'una idea romàntica de la natura, que reivindica la necessitat social de l'individu com a primer pas per sortir de l'egocentrisme. En el seu últim llibre, *Filosofia para desencantados* (Atalanta, 2014), ho diu taxativament: "Sempre em violentava quan algú, per identificar el meu aïllament a la selva, em deia rous-

Una de les platges solitàries i remotes del continent africà. GETTY

Silenci i art al monestir de Sant Jeroni de la Murtra

Aquest diumenge tornen les visites guiades (de 10 a 12 del matí) en aquesta joia del gòtic situat a la Vall de Betlem (Badalona). Espai idoni per al silenci i la solitud, ofereix també un espai interreligiós i intercultural com a font d'inspiració i creativitat obert a qualsevol persona. www.lamurtra.cat

La cita de la setmana

"En lloc dels amargs conflictes i la desconfiança provocada pel punt de vista materialista, estem entrant en una era en què les ciències i les religions podran enriquir-se mútuament a través d'exploracions compartides"

Rupert Sheldrake, bioquímic

nocentrisme

seaunià. Després d'haver viscut durant gairebé tres dècades en estat de naturalesa, li concedeixo tota la credibilitat a Wilber: la consciència tribal és la forma més primitiva de consciència. De vegades, com en el meu cas, es tracta de la mínima expressió tribal: la parella. Però, què és, la parella, sinó un ego autogratiificant de dos caps?"

Despullat de tòpics, Da Jandra torna a la societat amb un discurs contundent: hem de treballar per passar de l'egocentrisme al sociocentrisme. I, d'aquí, al cosmocentrisme, una fase radical de la humanitat en què "la visió dualista del món, que avui ja està en franca fase agònica, serà vista en el futur cosmocèntric amb la mateixa condescendència amb què avui veiem la fase més arcaica de la temporalitat màgic-mítica".

L'egocentrisme (que per Da Jandra és l'origen de tota perversió a través de l'autogratiificació i l'autoconservació) significa la desconfiança permanent com a forma de vida, que busca l'oposició en lloc de la complementació: "En l'arrel de la supèrbia i l'autoimportància hi ha un menyspreu cec a les formes de convivencialitat gregària". El reconeixement del sociocentrisme defensa els béns comuns i el repartiment equitatiu dels recursos, en què

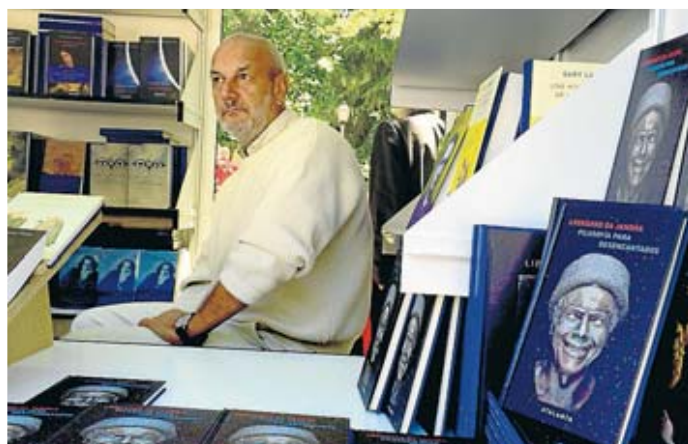
"una cooperació intel·ligent i moral incentiva més que qualsevol competició egoista, que només busca l'autogratiificació amb la motivació immoral del lucre i del poder".

Per evitar la corrupció de l'educació i la política, claus perquè la societat no s'ensorri, Da Jandra proposa un salt qualitatiu de consciència en el que anomena "cosmocentrisme", en què la superació dels desitjos més baixos de l'egocentrisme, juntament amb l'enfortiment de les polítiques igualitàries i públiques del sociocentrisme, donen lloc al reconeixement d'un ordre sagrat que proporciona estabilitat.

En aquest àmbit, la filosofia juga el paper cabdal de ser el complement entre la ciència (els fets) i la religió (els valors), ja que les dota de significats. I és aquí on el seu plantejament casa amb els d'aquells autors que van situar les històries en paratges solitaris com a espai iniciàtic on realitzar-se interiorment: la reivindicació de la filosofia integrada en un pla de consciència espiritual. Així, aquest llibre es converteix en una illa més d'aquest arxipèlag on hi ha les obres d'Ibn Tufail i Defoe i que, un dia, podem incloure en aquest imaginari de paratges idíl·lics, harmoniosos i sense conflictes, on podem passejar. —

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous

I la setmana que ve,
La meditació: espai de trobada

El filòsof mexicà Leonardo da Jandra, que ha viscut anys en paratges solitaris, ara ha publicat el llibre *Filosofia para desencantados*. ARA

El missatge

Opinió

LUISA CUERDA
ESCRITORA I MESTRA DE IOGA

Vaig llegir una vegada que reconciliar-te amb el teu pare, la teva pàtria i el teu Déu és un bon símptoma de maduresa. Una afirmació que, despullada de la seva obsoleta forma patriarcal, conté una valuosa clau.

Perquè si substituïm *pare i pàtria* pels nostres orígens genètics i socials i *Déu* per les tradicions en les quals ens han educat, ens adonarem que estem parlant de les nostres arrels, de les coses que ens han fet tal com som, que nodreixen els nostres pensaments i emocions, i que condicionen la nostra conducta molt més allà del que creiem i desitgem.

Per això, la maduresa, és a dir, la plenitud, passa per una nova mirada a les nostres arrels des de la perspectiva de l'experiència.

Valorar, comprendre, assumir, perdonar... Reconciliar-se no significa sotmetre's, sinó capbussar-se a través de les formes fins a trobar el missatge que ens van deixar els millors. Un missatge bàsicament igual que el dels que s'expressen amb altres formes, en altres societats, per altres ritus, perquè està fet d'esperança i ens dirigeix, mitjançant l'amor, precisament cap a la transcendència de totes les formes.

Quan ens reconciliem amb els nostres orígens, quedem en llibertat per encarnar el missatge dins de la tradició que més ens serveixi, ja que aquesta és la seva funció. La nostra, una altra, cap... Sense dogmes ni rancors. Sense dividir el món en nosaltres i ells. Canviant competència per col·laboració. Tots som un i formem part d'una cosa més gran que nosaltres, diu el missatge. Només caldria prendre consciència d'això perquè tot canviés.

Fa setze segles, un home que va beure de moltes fonts fins a trobar el seu camí va dir: "Estima i fes el que vulguis". Se'l coneix com a Agustí d'Hipona i va aportar al conjunt de la humanitat, sense diferències de credo, un bon consell per aconseguir la plenitud.

Retorn
La maduresa, és a dir la plenitud, ofereix una nova mirada a les nostres arrels des de la perspectiva de l'experiència: valorar, assumir, perdonar